

Torsdagen den 11 oktober

Kl. 16.00

Förslag om ny statsminister

§ 1 Talmannen meddelade att Maj Britt Theorin, Birger Rosqvist, Jan Bergqvist och Sune Johansson denna dag intagit sina platser i riksdagen.

§ 2 Förslag om ny statsminister

TALMANNEN:

Det vid kammarens sammanträde tisdagen den 9 oktober avgivna förslaget att riksdagen till ny statsminister skall utse Thorbjörn Fälldin har nu bordlagts två gånger. Riksdagens prövning av förslaget kan ske antingen i dag eller vid ett följande sammanträde, dock senast lördagen den 13 oktober.

Kammaren beslöt att pröva förslaget om ny statsminister vid dagens sammanträde.

OLOF PALME (s):

Herr talman! Inför omröstningen vill jag hänvisa till vad den socialdemokratiska gruppledaren anförde vid samma tillfälle efter 1976 års val. Han hänvisade då till förarbetena till den nya grundlagen i propositionen 1973:90. Där står följande: "Det är emellertid tydligt att riksdagens ställningstagande realiter kommer att gälla inte bara vem som skall bli statsminister utan också – och framför allt – regeringens partimässiga sammansättning och dess program i stort."

Mot denna bakgrund har, liksom då, den socialdemokratiska riksdagsgruppen beslutat att rösta nej till talmannens förslag. Vi betraktar den kommande föreslagna regeringen som i stort sett en högerregering.

Jag föreslår också att rösträkning sker.

LARS WERNER (vpk):

Herr talman! Redan för tre år sedan vid omröstningen om statsministern sade vår talesman C.-H. Hermansson att det hade varit rimligt att statsministerkandidaten presenterade sitt regeringsprogram innan omröstningen ägde rum.

Grundlagen ställer dock inga sådana krav, och därför genomförs ånyo omröstningen på det sätt som nu kommer att ske. Omröstningen är trots detta i grunden en omröstning för eller mot ett borgerligt regeringsprogram och inte främst för eller mot en viss person.

Valutgången resulterade i en vänsterframgång, främst genom vårt partis framgång. Vpk gjorde sitt bästa riksdagsval på över 30 år och erhöll för andra gången i sin historia över 300 000 röster.

Nu räckte inte detta för att stoppa det borgerliga regeringsinnehavet. De tre borgerliga partierna vann en knapp majoritet i riksdagsvalet och har endast ett mandats övervikt – något som de tre partierna nu utnyttjar maximalt och som bl. a. ställt vårt parti utan våra rättmätiga utskottsplatser. Detta är av allt att döma också ett resultat av regeringsförhandlingarna mellan de tre borgerliga partierna, där utskotts- och talmansposter använts i den köpslagan som ägt rum.

Valutgången resulterade också i en framgång för moderaterna, och den regering som nu bildas kommer att få ett kraftigt förstärkt högerinflytande. Regeringen kommer således, i ännu större utsträckning än den förra trepartiregeringen, att anföras av moderaterna.

Den kommande regeringsbildningen rymmer mycket stora spänningar på ett flertal stora och viktiga områden, t. ex. socialpolitiken, jämställdheten, ekonomin, skatterna och energipolitiken. Skillnaderna mellan moderaterna och de s. k. mittenpartierna på dessa områden framstår i dag som omöjliga att föra samman i en fungerande regeringspolitik.

Hur skall centern, som förespråkar decentralisering, kunna komma överens med moderaterna som ju direkt företräder storfinansens centralisering?

Hur skall folkpartiet, som försöker att framstå som de främsta jämställdhetsivrarna, i regeringsställning kunna förena detta med Gösta Bohmans reaktionära kvinnosyn?

Hur skall moderater och folkpartister kunna samsas kring den ekonomiska politiken med vitt skilda synpunkter på skattepolitiken?

Hur mycket av sin syn på socialpolitiken har centern och folkpartiet fått sälja ut för att få bilda regering tillsammans med moderaterna?

Det enda de tre partierna står verkligt enade kring är fronten mot arbetarrörelsen. Om det sedan räcker för att hålla ihop regeringen hela mandattiden ut får framtiden utvisa.

Enligt uppgift kommer regeringsförklaringen att presenteras i morgon tillsammans med listan på de utsedda statsråden. Det finns all anledning att särskilt fästa uppmärksamheten på avsnittet om den ekonomiska politiken, därför att Arbetsgivareföreningen, enligt avslöjanden i pressen, nu kommer att vara mer utmanande och fräck än någonsin förr i modern tid. Bl. a. umgås man med planer på direkta lönesänkningar; man skulle således inte nöja sig med reallönesänkningar utan vill nu direkt skära ner lönerna.

Kommer regeringsförklaringen att stödja och genom olika åtgärder medverka till Arbetsgivareföreningens lönesänkningsoffensiv? Kommer centern och folkpartiet att tillåta denna reaktionära svängremspolitik som helt bär Gösta Bohmans och Arbetsgivareföreningens varumärke?

Tyvärr pekar moderaternas framgångar och ryktet om att Gösta Bohman ånyo skall bli ekonomiminister på detta. I så fall kommer det att innebära en mycket svår avtalsrörelse, den kanske allra svåraste i modern tid.

Till sist: Den regering som nu kommer att bildas blir en regering som direkt företräder storfinansens och arbetsgivarnas intressen med ett starkt högerin-

flytande, vars udd kommer att riktas mot löntagarna och hela arbetarrörelsen.

En avgörande fråga i sammanhanget är: Vad har centern, som ibland vill framställa sig som småfolkets parti, för intresse av att vara med och bli spjutspets för en sådan politik?

Herr talman! Mot bakgrund av vad som nu har sagts kommer vänsterpartiet kommunisternas riksdagsgrupp att rösta nej i den kommande omröstningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Sedan talmannen erinrat om att förslag om ny statsminister skulle prövas av riksdagen genom omröstning, upplästes och godkändes följande vote-ringsproposition:

Den som godkänner talmannens förslag att till ny statsminister utses Thorbjörn Fälldin röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Röstar mer än hälften av riksdagens ledamöter nej har riksdagen förkastat förslaget.

Vid omröstning genom uppresning förklarades mindre än hälften av kammarens ledamöter ha röstat för nej-propositionen. Under överläggningen hade emellertid begärts rösträkning, varför votering verkställdes med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 170
Nej - 174
Avstår - 1

Riksdagen hade alltså godkänt talmannens förslag och utsett Thorbjörn Fälldin till ny statsminister.

§ 3 Justerades protokollet för den 3 innevarande månad.

§ 4 Meddelande om kammarens sammanträden

TALMANNEN:

Såsom tidigare meddelats kommer morgondagens sammanträde att ta sin början kl. 09.00. Därvid anmäler statsministern för riksdagen de statsråd som utsetts. Måndagen den 15 oktober kl. 14.00 anordnas ett bordläggningsple-num. Därvid anmäles bl. a. vilka ersättare som kallats att träda i stället för resp. riksdagsledamöter under tid de är statsråd.

I enlighet med den ursprungliga tidsplanen sker val av utrikesnämnd m. fl. organ vid det sammanträde som tar sin början tisdagen den 16 oktober kl. 15.00. Några fråge- eller interpellationssvar torde inte komma att lämnas

Nr 9

Torsdagen den
11 oktober 1979

*Meddelande om
kammarens sam-
manträden*

under nästa vecka. Kammarsammanträden hålls dock planenligt torsdagen
den 18 oktober kl. 12.00 och fredagen den 19 oktober kl. 09.00.

§ 5 Kammaren åtskildes kl. 16.11.

In fidein

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert